

Egenskapskrav på byggnader

Sammanfattning

Bostadsutskottet behandlar i detta betänkande motioner som i vid bemärkelse tar upp frågor om de krav som bör ställas på byggnaders egenskaper och i samband med byggande. Det gäller frågor om ett miljöanpassat byggande och boende, energianvändningen i bostäder, regler för äldreboende och barnsäkerhet i bostäder samt krav på obligatorisk användning av brandvarnare respektive jordfelsbrytare.

Utskottet avstyrker samtliga behandlade motioner. I flertalet frågor hänvisar utskottet till redan pågående utvecklingsarbete och utredningar eller till beredningen inom Regeringskansliet.

Till betänkandet har fogats elva reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	5
Inledning.....	5
Miljöanpassat byggande och boende	5
Ekologiskt anpassat byggande	5
Försiktighetsprincipen vid användning av byggmaterial	7
Kretsloppslösningar som krav vid byggande	8
Åtgärder mot allergi.....	9
Deklaration av bostäder	9
Energianvändningen i bostäder.....	11
Direktverkande elvärme.....	11
Åtgärdande av tvåglasfönster	12
Övriga frågor om egenskapskrav	12
Byggregler för äldreboende	13
Barnsäkerhetskrav i bostäder	13
Brandvarnare	14
Jordfelsbrytare	15
Reservationer.....	17
1. Ekologiskt anpassat byggande (c)	17
2. Försiktighetsprincipen vid användning av byggmaterial (c, mp)	17
3. Kretsloppslösningar som krav vid byggande (v, c, mp).....	18
4. Åtgärder mot allergi (kd, c, fp, mp).....	19
5. Deklaration av bostäder (v, kd, c).....	20
6. Deklaration av bostäder (fp).....	21
7. Direktverkande elvärme (v, c, mp)	22
8. Åtgärdande av tvåglasfönster (fp).....	23
9. Byggregler för äldreboende (kd, c, fp)	24
10. Barnsäkerhetskrav i bostäder (v, kd, c, fp, mp)	25
11. Jordfelsbrytare (kd, c, mp).....	26
Särskilda yttranden	28
1. Miljöanpassat byggande och boende m.m. (m)	28
2. Brandvarnare (kd).....	28
Förteckning över behandlade förslag.....	30
Motioner från allmänna motionstiden.....	30
Motion väckt med anledning av skrivelse 1999/2000:137	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Ekologiskt anpassat byggande

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Bo223 yrkande 13 och 2000/01:Bo236 yrkande 5.

Reservation 1 (c)

2. Försiktighetsprincipen vid användning av byggmaterial

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ711 yrkande 2.

Reservation 2 (c, mp)

3. Kretsloppslösningar som krav vid byggande

Riksdagen avslår motion 2000/01:Bo513 yrkande 10.

Reservation 3 (v, c, mp)

4. Åtgärder mot allergi

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Bo520 yrkandena 1 och 2 samt 2000/01:Sf274 yrkandena 20 och 21.

Reservation 4 (kd, c, fp, mp)

5. Deklaration av bostäder

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Bo230 yrkande 14, 2000/01:Bo511 yrkande 1 och 2000/01:MJ797 yrkande 7.

Reservation 5 (v, kd, c)

Reservation 6 (fp)

6. Direktverkande elvärme

Riksdagen avslår motion 2000/01:Bo513 yrkande 11.

Reservation 7 (v, c, mp)

7. Åtgärdande av tvåglasfönster

Riksdagen avslår motion 2000/01:Bo205.

Reservation 8 (fp)

8. Byggregler för äldreboende

Riksdagen avslår motion 2000/01:Bo233 yrkande 15.

Reservation 9 (kd, c, fp)

9. Barnsäkerhetskrav i bostäder

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:So12 yrkande 14, 2000/01:Bo511 yrkande 3 och 2000/01:Bo540 yrkande 1.

Reservation 10 (v, kd, c, fp, mp)

10. Brandvarnare

Riksdagen avslår motion 2000/01:Bo519.

11. Jordfelsbrytare

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Bo523 och 2000/01:Bo527.

Reservation 11 (kd, c, mp)

Stockholm den 5 april 2001

På bostadsutskottets vägnar

Knut Billing

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Bengt-Ola Rytting (s), Lilian Virgin (s), Owe Hellberg (v), Ulla-Britt Hagström (kd), Sten Andersson (m), Inga Berggren (m), Siw Wittgren-Ahl (s), Sten Lundström (v), Carl-Erik Skårman (m), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Harald Bergström (kd), Helena Bargholtz (fp), Mikael Johansson (mp) och Dag Ericson (s).

Utskottets överväganden

Inledning

I detta betänkande behandlas motioner från 2000 års allmänna motionstid i frågor om egenskapskrav på byggnader. Dessutom behandlas ett yrkande i en motion väckt med anledning av skrivelse 1999/2000:137, Redogörelse för barnpolitiken i Sverige med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Vid nybyggnad och ändring av byggnadsverk regleras utformningen av byggnad och tomt genom plan- och byggnadslagstiftningen. De centrala lagarna i detta sammanhang är plan- och bygglagen (1987:10) – PBL – samt lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. – BVL. De tekniska egenskapskraven förtydligas i förordningen (1994:1215) om egenskapskrav på byggnadsverk m.m. – BVF. I Boverkets byggregler – BBR – finns föreskrifter och allmänna råd till bl.a. PBL, BVL och BVF. BBR gäller vid uppförande av nya byggnader och tillbyggnader. För andra ändringar än tillbyggnader gäller enbart bestämmelserna i PBL, BVL och BVF.

Miljöanpassat byggande och boende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslag om

- ekologiskt anpassat byggande, *jämför reservation 1 (c)*,
- försiktighetsprincipen vid användning av byggmaterial, *jämför reservation 2 (c, mp)*,
- kretslopps lösningar som krav vid byggande, *jämför reservation 3 (v, c, mp)*,
- åtgärder mot allergi, *jämför reservation 4 (kd, c, fp, mp)*,
- deklARATION av bostäder, *jämför reservationerna 5 (v, kd, c) och 6 (fp)*.

Vad gäller motiveringen till utskottets ställningstagande i frågor om miljöanpassat byggande och boende m.m., jämför särskilt yttrande 1 (m).

Ekologiskt anpassat byggande

Behovet av en anpassning av byggverksamheten till de ekologiska förutsättningarna framhålls särskilt i två motioner.

I motion 2000/01:Bo236 (s) yrkande 5 anförs att ett ekologiskt tänkande måste få brett genomslag vid planering av boendemiljöer och byggande av

bostäder. Det bör enligt motionärerna också vara möjligt att riva miljöfientliga boendemiljöer som ett led i att öka om- och tillbyggnaden av bostäder.

Även i motion 2000/01:Bo223 (c) anförs att det ekologiska byggandet måste införas på bred front. Såväl nybyggnation som ombyggnader och upprustningar bör genomföras ekologiskt. I motionens yrkande 13 förordas att staten på olika sätt skall stödja större byggprojekt med ekologisk byggteknik.

Bostadsutskottet delar bedömningen i de aktuella motionerna om att en fortsatt omställning av byggsektorn i ekologisk riktning måste komma till stånd. Motionsyrkandena ligger väl i linje med den uppfattning som utskottet under de senaste åren givit uttryck för vid upprepade tillfällen. Ett omfattande arbete med en ekologisk omställning av bygg- och bostadssektorn har också inletts. Ett flertal olika riksdags- och regeringsbeslut har varit inriktade på att stödja och påskynda denna utveckling. Bostadsutskottet har för sin del sökt initiera och påskynda olika insatser som kan ge sektorn stöd i förändringsarbetet. Riksdagen har således på bostadsutskottets förslag gjort ett flertal tillkännagivanden till regeringen med önskemål om insatser som på olika sätt kan anses syfta till att förbättra förutsättningarna för ett ekologiskt och miljöanpassat byggande och boende. Dessa initiativ har bl.a. resulterat i att ett betydande utrednings- och utvecklingsarbete inom området har bedrivits vid bl.a. Boverket.

De ökade krav som bör ställas på bygg- och bostadssektorn vad gäller ekologisk anpassning kan givetvis inte ses isolerat från de motsvarande krav som bör ställas inom övriga samhällssektorer. En viktigt steg på vägen mot en sammanhållen strategi för en hållbar samhällsutveckling togs våren 1999 genom riksdagens beslut att fastställa 15 nationella miljö kvalitetsmål. Ett av dessa mål avser en god bebyggd miljö och lyder:

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

En parlamentarisk beredning, Miljömålskommittén, har haft i uppdrag att bl.a. föreslå delmål till de fastställda miljö kvalitetsmålen. Kommittén har redovisat sina överväganden och förslag i sitt slutbetänkande Framtidens miljö (SOU 2000:52). I frågan om målet om en god bebyggd miljö har underlaget till kommitténs arbete tagits fram av Boverket. Miljömålskommittén föreslår i sitt slutbetänkande att detta mål kompletteras och preciseras i flera avseenden samt att delmål fastställs som ett led i förändringsarbetet. Regeringen har aviserat att en proposition om miljö målen kommer att avlämnas till riksdagen under våren 2001.

Vad gäller förslaget i en av motionerna om att ett statligt stöd bör utgå till byggprojekt som tillämpar kretsloppsteknik vill utskottet erinra om det bidrag med denna inriktning som nyligen har införts. Sedan årsskiftet kan bidrag utgå enligt förordningen (2000:1389) om statligt investeringsbidrag som främjar ekologisk hållbarhet vid bostadsbyggande. Enligt förordningen kan

bidrag lämnas för merkostnader för investeringar som främjar ekologisk hållbarhet vid ny- eller ombyggnad av hyres- och bostadsrättshus i sammanhållna bostadsområden.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att en process som ligger väl i linje med motionärernas önskemål redan pågår. Det kan visserligen alltid hävdas att det är möjligt att påskynda denna process och vidta ytterligare åtgärder men utskottet anser för sin del att ett tillkännagivande enligt motionsförslagen i dagsläget inte är erforderligt. Det finns god grund för uppfattningen att även regeringen delar motionärernas syn på vikten av en ekologiskt inriktad omställning av bygg- och bostadssektorn. Även om utskottet i sak delar motionärernas uppfattning avstyrks därför de aktuella motionerna 2000/01:Bo236 (s) yrkande 5 och 2000/01:Bo223 (c) yrkande 13.

Försiktighetsprincipen vid användning av byggmaterial

Inomhusmiljöns betydelse för barnens uppväxtmiljö och hälsa framhålls i Centerpartiets partimotion 2000:MJ711. Motionärerna framhåller att antalet allergier har ökat och att detta kan bero på nya byggmetoder och nya material i våra bostäder. I motionens yrkande 2 föreslås mot denna bakgrund att riksdagen i ett tillkännagivande skall framhålla att försiktighetsprincipen bör gälla vid introduktion av nya byggmaterial.

Bostadsutskottet delar bedömningen att frågor om olika byggmetoders och byggmaterials betydelse för inomhusmiljön är av största vikt. Dessa frågor har också ägnats en omfattande uppmärksamhet under senare år. Utskottet kan även instämma i att stora försiktighetsmått bör gälla vid introduktion av nya tekniker och material. Erfarenheterna från de senaste årtiondenas byggande har visat att outvecklade produktionsmetoder och oprövade material inte sällan lett till byggsador eller en undermålig inomhusmiljö.

Det är givetvis av ett brett samhällsintresse att inte nya osunda bostadsmiljöer skapas, men det bör samtidigt framhållas att ansvaret för att byggverksamheten bedrivs i enlighet med gällande krav primärt faller på byggherre och byggare. Krav på såväl de byggprodukter som skall ingå i ett byggnadsverk som det färdiga byggnadsverket finns uppställda i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav, m.m. (BVL). Bland dessa regler finns krav i fråga om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö. De lämplighetskrav på byggprodukter som finns uppställda i BVL överensstämmer med de krav som följer av EG:s byggproduktdirektiv.

Parallellt med BVL skall också miljöbalkens regler följas av den som bedriver byggverksamhet. Bland miljöbalkens allmänna hänsynsregler finns en s.k. försiktighetsprincip formulerad (2 kap. 3 § MB). Det kan erinras om att regeringen i förslaget om miljöbalk (prop. 1997/98:45) underströk att avsikten var att hänsynsreglerna i balken skulle tillämpas på all verksamhet och alla åtgärder som riskerar att orsaka olägenhet eller skada för människors hälsa eller miljön om inte åtgärden är av försumbar betydelse.

Det framgår inte av motionen om det är försiktighetsprincipen i miljöbalkens hänsynsregler som åsyftas eller om förslaget mer allmänt gäller inrikt-

ningen av arbetet inom byggsektorn. Med utgångspunkt i motionens mycket kortfattade förslagsmotivering har utskottet därför inte underlag för mer ingående överväganden i frågan. Vad gäller det allmänna arbetet med att påverka byggsektorn att iaktta nödvändiga försiktighetsmått vill utskottet dock hänvisa till ett regeringsuppdrag till ett antal statliga myndigheter som själva har uppgifter som byggherrar. Dessa myndigheter har fått i uppdrag att tillsammans bilda ett byggbranschens kvalitetsråd. Avsikten är att alla aktörer på byggområdet skall ingå i rådet. Huvudsyftet är att skynda på ett systematiskt kvalitetsarbete på byggområdet och i förvaltningen av byggnadsverk. Arbetet i kvalitetsrådet skall i hög grad vara inriktat på att minska kvalitetsfelen, få färre byggsador och att uppnå en bättre inomhusmiljö med beaktande av arbetsmiljö- och utomhusaspekter. I regeringens direktiv framhålls särskilt att kvalitetsrådet bör överväga vilka åtgärder branschen behöver vidta för att byggprodukter i fortsättningen inte skall användas oprövade i verkliga byggnadsverk.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 2000/01: MJ711 (c) yrkande 2.

Kretsloppslösningar som krav vid byggande

I lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnader, m.m. (BVL) ställs krav på byggnadsverk och byggprodukter. I 2 § BVL anges att byggnadsverk som uppförs eller ändras skall uppfylla väsentliga tekniska egenskapskrav i fråga om egenskaper som anges i nio punkter. I motion 2000/01: Bo513 (v) yrkande 10 föreslås att paragrafen kompletteras med en tionde punkt med krav på tillämpning av ett ekologiskt kretsloppstänkande i sin helhet. Motionärerna framhåller att motsvarande krav enligt miljöbalken bör få en uppföljning i BVL. Vidare föreslås i motionen att Boverket skall få i uppdrag att komplettera de nu gällande byggreglerna utifrån det nya egenskapskravet.

Bostadsutskottet har vid flera tidigare tillfällen (senast i bet. 1998/99: BoU8) behandlat och avstyrkt motsvarande motionsförslag. Utskottet har i dessa sammanhang bl.a. hänvisat till det omfattande arbete som pågår med att åstadkomma en kretsloppsanpassning av byggsektorn. Inte minst det ovan omnämnda arbetet med att utveckla miljökvalitetsmål har en sådan inriktning. Vidare bör det framhållas att bland de nio punkterna med egenskapskrav enligt 2 § BVL finns krav bl.a. på skydd med hänsyn till miljön, energihushållning och hushållning med vatten och avfall. Vad gäller hushållningskrav med en bredare inriktning finns sådana, som motionärerna själva framhåller, i miljöbalken. Här kan exempelvis nämnas balkens 2 kap. 5 § som ger uttryck för den s.k. hushållnings- respektive kretsloppsprincipen.

Med hänvisning till det anförda står bostadsutskottet fast vid sitt tidigare ställningstagande och avstyrker således motion 2000/01:Bo513 (v) yrkande 10.

Åtgärder mot allergi

I motionerna 2000/01:Bo520 (mp) yrkandena 1 och 2 samt 2000/01:Sf274 (mp) yrkandena 20 och 21 föreslås att det skall upprättas långsiktiga program för allergisanering respektive luftvård. Motionärerna erinrar om de senaste decenniernas ökning av antalet allergier och framhåller att det finns kunskap om hur denna trend skulle kunna vändas. Denna kunskap gäller framför allt den betydelse som inomhusmiljön och luftkvaliteten både inomhus och utomhus har i detta sammanhang. En av de viktigaste åtgärderna för att förebygga uppkomsten av allergier är enligt motionärerna att slutföra saneringsåtgärder i skolor, daghem och bostäder.

Frågor om inomhusmiljön och dess betydelse för bl.a. uppkomsten av allergier har under det senaste årtiondet behandlats av bostadsutskottet vid återkommande tillfällen. Olika former av stöd har under flera år kunnat utgå till saneringsåtgärder av det slag som motionärerna efterfrågar. Sedan hösten 2000 kan sådant stöd ges inom ramen för det statliga bidraget till lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska hållbarheten i samhället. Vad gäller bredare program- och informationsinsatser vill utskottet framför allt erinra om det arbete som Folkhälsoinstitutet bedriver med utgångspunkt i erfarenheterna från Innemiljöåret 1999. Inom Folkhälsoinstitutet pågår nu ett arbete med att ta fram ett förslag till en nationell handlingsplan mot allergier.

Utskottet kan således konstatera att det redan pågår ett arbete med den inriktning som förordats i de aktuella motionerna. Något tillkännagivande i frågan är därför inte erforderligt. Motionerna 2000/01:Bo520 (mp) yrkandena 1 och 2 samt 2000/01:Sf274 (mp) yrkandena 20 och 21 avstyrks med hänvisning till det anförda.

Deklaration av bostäder

Förslag om olika former av deklARATION av bostäder förs fram i tre motioner.

I motion 2000/01:Bo230 (c) yrkande 14 föreslås att ett system för miljöklassning av bostäder skall införas.

Enligt motion 2000/01:Bo511 (v) är det angeläget att ge konsumenterna ett tydligt redskap i valet av bostad ur miljö- och energisynpunkt. Motionärerna hänvisar till den effekt som miljömärkning har haft på konsumenternas val inom andra områden. Enligt motionens yrkande 1 bör riksdagen begära att regeringen prioriterar arbetet med att ta fram ett system för miljö- och energideklARATION av bostäder som kan användas senast år 2002. Deklarationssystemet bör även inkludera allergi- och överkänslighetsaspekterna och ta hänsyn till miljöpåverkan vid framställning, underhållsarbete, livslängd och återvinningsbarhet av byggnadsmaterial.

Det är enligt motion 2000/01:MJ797 (fp) yrkande 7 angeläget att en så stor del av det svenska bostadsbeståndet som möjligt ljudklassas enligt den svenska standard som har fastställts. Enligt motionen skulle en ljudklassning vara en viktig konsumentupplysning för dem som avser att hyra eller köpa en bostad.

Motioner med förslag om olika former av system för deklaration av bostäder har behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen, senast i betänkande 1999/2000:BoU9. På bostadsutskottets förslag gjorde riksdagen hösten 1995 ett tillkännagivande i frågan om deklaration av bostäder (bet. 1995/96:BoU1). Innebörden i tillkännagivandet var att ett system för kvalitetsdeklaration borde utvecklas och komma i praktiskt bruk så snart som möjligt. Regeringen gav med anledning av riksdagens ställningstagande Boverket i uppdrag att utreda möjligheterna att utveckla ett system för kvalitetsdeklaration av bostäder. Verket redovisade år 1998 utredningens resultat i rapporten Deklaration av bostäder. Rapporten innehåller dels en genomgång av olika befintliga svenska och utländska system, dels en redovisning av Boverkets slutsatser och förslag.

Regeringen har låtit remissbehandla rapporten från Boverket och därefter givit ett förnyat uppdrag till verket att genomföra en försöksverksamhet med deklarerings av bostäder, skolor och förskolor med utgångspunkt i de framlagda förslagen. I uppdraget ingår bl.a. att klargöra omfattningen av vilka uppgifter som bör ingå i en deklaration för att den skall få ändamålsenlig utformning. De deklaraionsblanketter som tagits fram till försöksverksamheten täcker en rad egenskaper som påverkar bl.a. säkerhet, tillgänglighet, miljö och hälsa. Avsikten är att bostadsdeklarationen skall ge en beskrivning av byggnadens, lägenhetens, innemiljöns och utemiljöns egenskaper. Målet är att deklaraionerna skall kartlägga eventuella problem men även lyfta fram de goda egenskaper som finns. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 30 juni 2001.

Vid sidan av uppdraget till Boverket bedrivs såväl i Sverige som i andra länder ett arbete med att från olika utgångspunkter och för olika ändamål upprätta deklaraioner av bostäder. Här kan exempelvis nämnas det system som Hyresgästernas Riksförbund, SABO och Sveriges Fastighetsägareförbund gemensamt tagit fram för bedömning av bl.a. inomhusmiljön, den s.k. MIBB-metoden. Avsikten är att bedömningen skall utföras av certifierade miljöinventerare. Även HSB och Riksbyggen avser att delta i det fortsatta arbetet med MIBB-metoden.

Det utvecklingsarbete som bedrivs av Boverket har det ovan omnämnda tillkännagivandet från riksdagen som utgångspunkt. Det förefaller mot denna bakgrund inte rimligt att föregripa den pågående försöksverksamheten med deklaraioner av bl.a. bostäder. Boverkets avrapportering av uppdraget samt regeringens beredning av frågan bör avvaktas. Av detta skäl avstyrks motionerna 2000/01:Bo230 (c) yrkande 14, 2000/01:Bo511 (v) yrkande 1 och 2000/01:MJ797 (fp) yrkande 7.

Energianvändningen i bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslag om

- direktverkande elvärme, *jämför reservation 7 (v, c, mp)*,
- åtgärdande av tvåglasfönster, *jämför reservation 8 (fp)*.

Direktverkande elvärme

I förordningen om tekniska egenskapskrav på byggnader, m.m. finns reglerat vissa krav som ställs på uppvärmningssystem i nya byggnader. I förordningens 10 § anges att för byggnader som innehåller bostäder eller arbetslokaler gäller att uppvärmningssystemet i skäligen utsträckning skall utformas så att skilda energislag kan användas utan omfattande ändringar. En- och tvåbostadshus som i huvudsak skall värmas upp med el eller naturgas skall ha en sådan planlösning att ett byte till uppvärmning med ett annat energislag underlättas. Det anges emellertid att en- och tvåbostadshus får förses med uppvärmningssystem för direktverkande elvärme om byggnaden har särskilt goda egenskaper när det gäller energihushållning.

Möjligheten att enligt det sistnämnda villkoret installera direktverkande elvärme vid nybyggnad eller ombyggnad av en- och tvåbostadshus tas upp i motion 2000/01:Bo513 (v) yrkande 11. Motionärerna föreslår att denna möjlighet tas bort utom vad gäller fritidshus. Förslaget motiveras med behovet av att minska elanvändningen samt att använda el till annat än uppvärmning.

Frågan om vilka krav som bör ställas på uppvärmningssystem i nybyggda bostäder är givetvis inte bara av byggnadstekniskt intresse. Energianvändningen inom bostadssektorn har stor betydelse i samband med olika energipolitiska överväganden och beslut. Användningen av el för uppvärmningsändamål har sedan länge varit omdiskuterad i den energipolitiska debatten. Detta har särskilt gällt för direktverkande elvärme. Denna uppvärmningsmetod har visserligen fördelen av begränsade investeringskostnader i den enskilda bostaden, men samtidigt nackdelen att byte av värmekälla normalt inte kan ske utan relativt kostsamma och komplicerade ingrepp. Svårigheterna att anpassa en bostad med direktverkande elvärme till nya system och värmekällor är också bakgrunden till de särregler som i dag finns i byggnadslagstiftningen. Det kan samtidigt konstateras att de krav på särskilt goda egenskaper när det gäller energihushållning som ställs upp i förordningen som villkor för installation av direktverkande elvärme inte finns preciserade närmare genom exempelvis myndighetsföreskrifter.

Enligt de uppgifter som finns tillgängliga om uppvärmningssystem i nybyggda småhus är endast en mindre andel av de hus som byggts under senare år försedda med direktverkande elvärme som enda värmekälla. Bostadsutskottet vill emellertid inte ifrågasätta att det kan finnas skäl att ta upp de nuvarande reglerna i byggnadslagstiftningen om direktverkande elvärme till nya överväganden. Detta bör emellertid i så fall ske samordnat med bredare

överväganden från en energi- och miljöpolitisk utgångspunkt. Miljömålskommittén har kommit in på denna fråga i arbetet med att utforma förslag till etappmål för det av riksdagen beslutade målet om god bebyggd miljö. Kommittén föreslår i sitt slutbetänkande (SOU 2000:52) att som ett delmål skall gälla att direktverkande elvärme vid nybebyggelse från år 2005 endast används för fritidshus.

Som framgått ovan har regeringen aviserat en proposition om miljömålen till våren 2001. Det finns således skäl att avvakta regeringens ställningstagande i frågan. Motion 2000/01:Bo513 (v) yrkande 11 avstyrks av detta skäl.

Åtgärdande av tvåglasfönster

I motion 2000/01:Bo205 (fp) diskuteras problemen med miljöfarliga utsläpp, bl.a. av koldioxid. Motionärerna framhåller att en minskning av utsläppen måste komma till stånd. Ett sätt är att minska energiåtgången för uppvärmning av våra bostäder. Detta kan bl.a. åstadkommas genom att minska värmeförlusterna genom tvåglasfönster. Motionärerna föreslår mot denna bakgrund att "uppgradering" av befintliga tvåglasfönster bör stimuleras dels genom ökad information, dels genom någon form av ekonomisk stimulans.

Bostadsutskottet kan konstatera att information i frågor om byte av fönster eller komplettering av befintliga fönster med en extra glasruta finns att tillgå hos bl.a. Statens energimyndighet. I denna information finns bl.a. uppgifter om vilka energibesparingar som kan åstadkommas med olika åtgärder och vad man bör tänka på innan ett byte eller en komplettering genomförs. Erfarenheter från olika försöksprojekt med fönsterbyte och komplettering av befintliga fönster finns också att tillgå.

Utskottet ser gärna att tillgänglig kunskap om möjligheterna att spara energi genom olika byggnadstekniska åtgärder, t.ex. byte av fönsterglas, får en vid spridning. Något särskilt tillkännagivande till regeringen i denna fråga kan däremot inte anses vara nödvändigt. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom motionärernas förslag om ekonomiska stimulanser för åtgärdande av tvåglasfönster. Motion 2000/01:Bo205 (fp) avstyrks således.

Övriga frågor om egenskapskrav

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslag om

- byggregler för äldreboende, *jämför reservation 9 (kd, c, fp)*,
- barnsäkerhetskrav i bostäder, *jämför reservation 10 (v, kd, c, fp, mp)*,
- brandvarnare, *jämför särskilt yttrande 2 (kd)*,
- jordfelsbrytare, *jämför reservation 11 (kd, c, mp)*.

Byggregler för äldreboende

Behovet av nya former för äldreboende tas upp i motion 2000/01:Bo233 (kd). Motionärerna framhåller särskilt behovet av en ”mellanboendeform” som ett steg mellan en vanlig bostad och särskilt äldreboende. Enligt motionens yrkande 15 bör Boverket ges i uppdrag att förenkla regelsystemet så att sådana boendeformer kan skapas.

I huvudsak gäller samma egenskapskrav på bostäder oavsett om de är avsedda att användas av personer i en viss ålderkategori eller ej. Vissa särregler finns emellertid i Boverkets byggregler för bl.a. särskilda boendeformer för äldre. Enligt dessa regler är det möjligt att göra vissa avsteg från de regler som gäller för övriga bostäder. Det gäller framför allt möjligheten att göra vissa inskränkningar i den enskilda lägenhetens standard och ersätta detta med gemensamma lösningar för flera bostäder.

Det framgår inte av den aktuella motionen i vilka avseenden som det nuvarande regelverket anses motverka den form av boende som motionärerna förespråkar. Utskottet har därför inte underlag för vidare överväganden i frågan. Motion 2000/01:Bo233 (kd) yrkande 15 avstyrks.

Barnsäkerhetskrav i bostäder

Riksdagen gjorde våren 1997 på bostadsutskottets förslag ett tillkännagivande om barnsäkerhet i byggnader (1996/97:BoU12). Enligt utskottet borde frågan ges hög prioritet och särskild vikt läggas på informationsinsatser. Utskottet ansåg det viktigt att de erfarenheter som vunnits om barnsäkerhet i byggnader gavs stor spridning och att det var angeläget att alla berörda gavs information om vilka krav som följde av gällande regler, men också om vad som kunde åstadkommas med enkla medel på frivillig väg. Regeringen redovisade våren 1999 i proposition 1998/99:62 de åtgärder för ökad barnsäkerhet i byggnader som vidtagits sedan riksdagen gjorde sitt tillkännagivande. En skärpning av Boverkets byggregler hade genomförts avseende balkongräcken och balkonginglasningar. Vidare hänvisade regeringen till Boverkets arbete med att aktivt sprida information till myndigheter och allmänhet.

Behovet av ytterligare åtgärder i syfte att förbättra barnsäkerheten i byggnader har under flera år framhållits i motioner. Även under höstens allmänna motionstid har denna fråga uppmärksammats. Gemensamt för de tre motionerna 2000/01:So12 (fp) yrkande 14, 2000/01:Bo511 (v) yrkande 3 samt 2000/01:Bo540 (fp, s, m, kd, c, mp) yrkande 1 är att de förordar en översyn och ändring av byggnadslagstiftningen vad gäller barnsäkerhetskraven i äldre bostäder. Förslagen innebär att regler om barnsäkerhet skall ställas även i de byggnader som inte omfattas av gällande regler, dvs. bostäder byggda före 1973 eller ombyggda före 1976. I motionerna framhålls att stora delar av det s.k. miljonprogrammets bostäder fortfarande saknar skydd mot barnolycksfall. Motionärerna föreslår också att behovet av information och forskning om barnsäkerhet skall uppmärksammas i högre utsträckning än i dag.

När bostadsutskottet tidigare har behandlat förslag om åtgärder för ökad barnsäkerhet har utskottet understrukt att frågan om barnsäkerhet i byggnader är av sådan vikt att den bör vara föremål för kontinuerlig uppmärksamhet från berörda myndigheter och övriga parter som kan bidra till en bättre barnsäkerhet. Utskottet har särskilt framhållit behovet av informationsinsatser och har som framgått ovan även tagit initiativ till sådana insatser. När det däremot gäller frågan om att införa krav i byggnadslagstiftningen på åtgärder i befintlig bebyggelse har utskottet ansett att ett ställningstagande från regeringens sida bör avvaktas. Förslag med motsvarande inriktning som i motionerna har tidigare lagts fram av Barnombudsmannen. Regeringen är således redan uppmärksam på frågan. Bostadsutskottet är därför inte nu berett att föreslå en ändring i byggnadslagstiftningen med den inriktning som förordas i de aktuella motionerna.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna 2000/01:So12 (fp) yrkande 14, 2000/01:Bo511 (v) yrkande 3 samt 2000/01:Bo540 (fp, s, m, kd, c, mp) yrkande 1.

Brandvarnare

Riksdagen gjorde våren 1997 på bostadsutskottets förslag även ett tillkännagivande om behovet av brandvarnare (bet. 1996/97:BoU12). Utskottet konstaterade i detta sammanhang att krav på brandvarnare i samband med ny- och tillbyggnad var under införande. Utskottet underströk emellertid att informationsåtgärder vad gäller behovet av brandvarnare i det befintliga bostadsbeståndet borde komma till stånd. Sedan riksdagen gjorde sitt uttalande i frågan har krav införts i Boverkets byggregler på att nya bostadshus skall förses med ”anordning för tidig upptäckt av brand samt utrymningslarm”. Vidare har Boverket och andra myndigheter och organisationer genomfört informationsinsatser om behovet av att installera brandvarnare även i befintliga bostäder.

Enligt motion 2000/01:Bo519 (s) saknar en miljon svenska hushåll fortfarande brandvarnare. Motionärerna anser att det därför krävs lagstiftningsåtgärder för att alla hushåll skall ha minst en brandvarnare per våningsplan i bostaden. Lagen föreslås vara så utformad att detta krav skall vara uppfyllt senast år 2002.

Bostadsutskottet instämmer i vad som anförs i motionen om vikten av att förebygga bränder i vårt bostadsbestånd och i övriga byggnader. Ett viktigt steg i detta arbete togs i och med den ändring i byggreglerna som innebär att nybyggda bostäder skall förses med brandvarnare. Det är emellertid nödvändigt att fortsätta arbetet med att öka användningen av brandvarnare även i det befintliga bostadsbeståndet. Kostnaden för att installera en brandvarnare är i dag så begränsad att detta inte bör hindra en betydligt bredare användning.

Den fråga som aktualiseras genom motionen är om det är nödvändigt eller lämpligt att införa en särskild lag med krav på att det i varje hushåll skall finnas en brandvarnare. Utskottet har tidigare ställt sig tveksamt till en sådan lösning med hänvisning till bl.a. de insatser som myndigheter, försäkringsbolag och andra genomför för att öka användningen på frivillig basis. Det bör

också framhållas att redan gällande lagstiftning ställer mycket höga krav på fastighetsägare att förebygga bränder. I räddningstjänstlagen (1986:1102) finns således regler som berörda myndigheter i sin tillämpning i princip ansett motsvara vad som efterfrågas i motionen.

Enligt 41 § räddningstjänstlagen skall ägare av byggnader i skäligen omfattning hålla utrustning för bl.a. släckning av brand och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. Räddningsnämnden i Malmö har med stöd av denna paragraf beslutat att brandförsvaret skall verka för att alla bostäder i kommunen från den 1 januari 2001 skall ha fungerande brandlarm. Ett motsvarande beslut fattades av Stockholms brand- och räddningsnämnd den 6 mars i år. Beslutet innebär att brandförsvaret fick i uppdrag att ”tillse att varje ägare av byggnader eller andra anläggningar som innehåller bostäder vidtar åtgärder för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. Detta skall ske genom att det i varje bostad skall finnas minst en fungerande brandvarnare.” Målet är att alla bostäder i Stockholm skall vara utrustade med minst en fungerande brandvarnare före år 2003. Även flera andra kommuner har agerat på motsvarande sätt eller planerar att vidta åtgärder för att kräva en obligatorisk användning av brandvarnare med hänvisning till räddningstjänstlagen.

Den tolkning av räddningstjänstlagen som gjorts av berörda myndigheter i flera kommuner innebär att installationen av brandvarnare i det befintliga bostadsbeståndet kan förväntas bli väsentligt påskyndad. Miljöministern uttalade i en interpellationsdebatt i riksdagen den 13 mars i år att regeringen ser positivt på de initiativ som tagits i kommunerna. Regeringen följer utvecklingen i den aktuella frågan med intresse, och ministern framhöll att regeringen är beredd att ta de ytterligare initiativ som kan krävas. Av uttalandet framgår även att regeringen med utgångspunkt från vunna erfarenheter är beredd att överväga vilket behov som kan finnas av statliga insatser för att komplettera och förstärka utvecklingen.

Även bostadsutskottet ser mycket positivt på de initiativ som tagits för att öka användningen av brandvarnare. Dessa initiativ ligger väl i linje med det aktuella motionsförslagets syfte. Utskottet anser liksom miljöministern att erfarenheterna av det pågående arbetet bör avvaktas. Som framgått av den refererade interpellationsdebatten har regeringen frågan under observation. Ett riksdagens tillkännagivande kan därmed inte anses vara nödvändigt. Motion 2000/01:Bo519 (s) avstyrks av detta skäl.

Jordfelsbrytare

I två motioner har frågor om elsäkerheten i byggnader tagits upp. Framför allt uppmärksammas behovet av en ur elsynpunkt säker miljö i alla förskolor, skolor och övriga lokaler där barn vistas. Enligt motionerna finns det brister i elsäkerheten i äldre lokaler och bostäder som saknar jordfelsbrytare.

I motion 2000/01:Bo523 (s) föreslås mot denna bakgrund att alla offentliga lokaler där barn vistas skall utrustas med jordfelsbrytare. Motsvarande förslag läggs också fram i motion 2000/01:Bo527 (mp). Motionären framhåll-

er att kravet också måste omfatta äldre elanläggningar. I denna motion anförs vidare att jordfelsbrytare även bör installeras i bostäder där detta är möjligt.

Regler om att elinstallationer i byggnader skall utföras på ett säkert sätt finns både i byggnads- och i ellagstiftningen. Enligt förordningen om tekniska egenskapskrav på byggnader skall byggnadsverk vara projekterade och utförda på ett sådant sätt att det inte innebär oacceptabel risk för bl.a. elektriska stötar. I Boverkets byggregler anges att byggnader skall utformas så att risken för personskador till följd av elstötar och elchocker begränsas. I övrigt hänvisas i byggreglerna till Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter (ELSÄK:FS 1999:5). Enligt dessa föreskrifter gäller sedan den 1 juli 2000 vid nyuppförande av bostäder, grundskolor, fritidshem och daghem att den elektriska installationens gruppledning skall skyddas av jordfelsbrytare. Detsamma gäller vid utbyte av befintliga gruppcentraler.

En ändring i ellagstiftningen har således nyligen genomförts som åtminstone till en del tillgodoser vad som motionärerna åsyftar. Bostäder och lokaler där barn vistas kommer successivt att förses med jordfelsbrytare, dels genom nyproduktion, dels i samband med ombyggnader som omfattar elinstallationerna i byggnaden. Bostadsutskottet kan instämma i att det vore önskvärt om hela det befintliga byggnadsbeståndet, och då särskilt bostäder och de lokaler där barn vistas, snarast skulle kunna förses med en så god elstandard som ny elteknik och jordfelsbrytare ger möjlighet till. Ingrepp i befintliga elinstallationer är emellertid ofta tekniskt komplicerade och kostsamma att genomföra. Det får därför accepteras att en förbättring av säkerhetsstandarden på det sätt som motionärerna efterfrågar tar en viss tid att genomföra. Det bör emellertid understrykas att gällande regelverk ställer höga krav på elstandarden även i de fall när inte jordfelsbrytare är obligatorisk. Vidare kan det erinras om att det i dag finns enkla lösningar som kan höja elstandarden utan att en fast jordfelsbrytare installeras i en anläggnings gruppcentral. Exempelvis finns det på marknaden billiga portabla jordfelsbrytare som kan användas för att höja elstandarden i delar av befintliga elsystem.

Bostadsutskottet delar sammanfattningsvis motionärernas uppfattning att frågor om elsäkerheten, särskilt i lokaler där barn vistas, bör ägnas stor uppmärksamhet. Det är angeläget att de myndigheter som har uppgifter inom det aktuella området och övriga berörda parter informerar om de möjligheter som finns att förbättra elsäkerheten i våra byggnader. En ökad användning av jordfelsbrytare utgör en viktig del i dessa strävanden. Utskottet är emellertid i dagsläget inte berett att ställa sig bakom ett krav på att jordfelsbrytare skall installeras i den befintliga bebyggelsen utöver vad som följer av den nyligen genomförda revideringen av starkströmsföreskrifterna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2000/01:Bo523 (s) samt 2000/01:Bo527 (mp).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Ekologiskt anpassat byggande (punkt 1)

av Rigmor Stenmark (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01:Bo223 yrkande 13. Därmed avslås motion 2000/01:Bo236 yrkande 5.

Ställningstagande

Det ekologiska byggandet har hittills mest utgjorts av mindre hus och eko-byar. Ett brett kunskapsunderlag har vunnits genom dessa delvis mer experimentellt inriktade satsningar. Tillräcklig kunskap finns emellertid nu för att på bred front introducera ekologiskt riktiga metoder i det vanliga byggandet. Som anförs i motion 2000/01:Bo223 (c) är det dags att börja tillämpa de ekologiska lösningarna också i stadsmiljö och i mer storskaligt byggande. Även ombyggnader och upprustningar av befintliga hus bör kunna genomföras ekologiskt. En målsättning bör vara att kretsloppsteknik tillämpas i såväl nyproduktionen som vid ombyggnader och förtätningar i befintliga bostadsområden. Avloppsfrågan har här en central betydelse. Tekniska lösningar som gör en introduktion av kretsloppsanpassade system genomförbar även i stadsområden måste stimuleras. Det är således angeläget att statens stöd på byggområdet i fortsättningen utformas så att även större byggprojekt i ekologisk byggt teknik blir möjliga att genomföra.

Det som jag ovan anfört om ekologisk byggnadsteknik i stadsmiljö med anledning av motion 2000/01:Bo223 (c) yrkande 13 bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

2. Försiktighetsprincipen vid användning av byggmaterial (punkt 2)

av Rigmor Stenmark (c) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01: MJ711 yrkande 2.

Ställningstagande

Under de senaste årtiondena har det med jämna mellanrum kommit larmrapporter om ohälsosamma inomhusmiljöer i våra bostäder och skolor. Samtidigt ökar antalet allergier och andra tecken på ohälsa som sannolikt har starkt samband med bristerna i inomhusmiljön. Särskilt bland barnen finns det mycket oroande tecken på att hälsotillståndet försämras år från år.

Felaktiga byggmetoder, byggfusk och olämpligt byggmaterial ligger sannolikt bakom större delen av bristerna i inomhusmiljön. Det finns därför skäl att öka kraven på byggsektorn och fastighetsägarna att ta sitt ansvar för att produktionen av bostäder och andra byggnader sker med utnyttjande av all den kunskap som i dag finns att tillgå om lämpliga byggmetoder och byggmaterial. När det inte finns tillräcklig kunskap på ett område är det självklart att försiktighetsprincipen måste tillämpas. Detta gäller, som framhålls i motion 2000/01: MJ711 (c), inte minst vid introduktionen av nya byggmaterial. Det kan inte vara rimligt att bygga in material i byggnader som skall utnyttjas under en mycket lång tidsperiod utan att de långsiktiga egenskaperna hos materialet är väl kända. Erfarenheterna från en storskalig introduktion av exempelvis hälsofarligt flytspackel och miljöfarliga tätmassor förskräcker.

Vi anser att det bör ankomma på regeringen att ta de initiativ som kan behövas för att försiktighetsprincipen skall få brett genomslag i byggproduktionen. Det kan handla om information och klarlägganden om vilka krav som dagens lagstiftning ställer på att tillämpa försiktighetsprincipen vid val av byggmaterial. Det kan också handla om att utarbeta förslag till förtydligande av gällande lagkrav.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager vad vi ovan anfört. Vårt förslag lämnas med anledning av motion 2000/01: MJ711 (c) yrkande 2.

3. Kretsloppslösningar som krav vid byggande (punkt 3)

av Owe Hellberg (v), Sten Lundström (v), Rigmor Stenmark (c) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01: Bo513 yrkande 10.

Ställningstagande

Ekologisk hållbarhet är ett svårdefinierat begrepp, vilket blir väldigt tydligt när det gäller den byggda miljön. Den nu gällande lagstiftningen ger inte

något bra svar på vad som menas med ekologisk hållbarhet när det gäller bebyggelsen. I lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. (BVL) finns en rad egenskapskrav som skall uppfyllas i samband med byggnation. Där nämns skydd med hänsyn till miljön, energihushållning och värmeisolering samt hushållning med vatten och avfall. Ingenting nämns däremot om ekologisk kretsloppstillämpning i sin helhet.

Av miljöbalkens 2 kap. 4 och 5 §§ framgår att mark, vatten och fysisk miljö skall användas så att en från ekologisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas. Återanvändning och återvinning, liksom annan hushållning med material, råvaror och energi skall främjas så att ett kretslopp uppnås.

Principen om ekologiskt kretsloppstänkande bör få genomslag i byggprocessen och slås fast genom de författningsbestämmelser som gäller byggnadsverk och byggprodukter. Detta kan ske genom att miljöbalkens krav följs upp i BVL. Andra paragrafen i BVL bör i detta syfte kompletteras med ett tionde egenskapskrav, nämligen ett krav på tillämpning av ekologiskt hållbara kretsloppslösningar i sin helhet.

Regeringen bör till riksdagen snarast återkomma med ett lagförslag med den innebörd som vi förordat. Vidare bör Boverket få i uppdrag att komplettera de nu gällande byggreglerna utifrån detta nya egenskapskrav. Vi föreslår att riksdagen ger regeringen detta till känna. Vårt förslag lämnas med anledning av motion 2000/01:Bo513 (v) yrkande 10.

4. Åtgärder mot allergi (punkt 4)

av Ulla-Britt Hagström (kd), Rigmor Stenmark (c), Harald Bergström (kd), Helena Bargholtz (fp) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4. Tillkännagivandet görs med anledning av motionerna 2000/01:Bo520 yrkandena 1 och 2 samt 2000/01:Sf274 yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

Allergisjukdomarna innebär stora lidanden och sänkt livskvalitet. De senaste decenniernas ökningstakt av allergier är mer än oroväckande. I dag lider omkring 40 % av 11-åringarna och 50 % av 20-åringarna av någon form av allergi. Att det är våra barn som är hårdast drabbade borde få oss alla att vakna. Vi vet att det är faktorer i vår omgivande miljö som orsakar ökningen. Förändringar i vår livsmiljö har skett i snabb takt. En viktig faktor i sammanhanget är sannolikt det fenomen som vi brukar kalla samhällets kemikalisering. Till detta kan även räknas den dåliga luftkvalitet vi får både inomhus och utomhus till följd av biltrafiken, industriella punktutsläpp, olämpliga byggnadsmaterial, felaktig ventilation och dålig städning.

Det finns ett stort behov av ytterligare kunskap om orsakerna till allergier och vad som kan göras för att motverka dem. Redan i dag finns emellertid kunskaper om vad som krävs för att vända på trenden med ökande allergiproblem. Dessa kunskaper gäller framför allt betydelsen av en god inomhusmiljö och en bra luftkvalitet. Tillräckliga kunskaper finns också om vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra miljön i våra bostäder, skolor, daghem och övriga lokaler där barn vistas. Det är nu nödvändigt att omsätta denna kunskap i politiska beslut och praktisk handling. Det har visserligen under senare år tagits flera goda initiativ på området men vad som fattas är ett sammanhållet handlingsprogram för åtgärder mot allergi och för en bättre luftvård. Det är också nödvändigt att saneringsåtgärderna för att förhindra allergi kan fortsätta och slutföras i skolor, daghem och i våra bostäder.

Vi anser att riksdagen i ett tillkännagivande bör begära att regeringen så snart som möjligt återkommer med förslag om ett nationellt handlingsprogram med den inriktning som vi ovan förordat. Underlag för ett sådant handlingsprogram kan bl.a. hämtas från erfarenheterna av Innemiljöåret 1999 och det arbete som bedrivs inom Folkhälsoinstitutet i allergifrågor. Vårt förslag ansluter till vad som förordats i motionerna 2000/01:Bo520 (mp) yrkandena 1 och 2 samt 2000/01:Sf274 (mp) yrkandena 20 och 21.

5. Deklaration av bostäder (punkt 5)

av Owe Hellberg (v), Ulla-Britt Hagström (kd), Sten Lundström (v), Rigmor Stenmark (c) och Harald Bergström (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5. Tillkännagivandet görs med anledning av motionerna 2000/01:Bo230 yrkande 14, 2000/01:Bo511 yrkande 1 och 2000/01: MJ797 yrkande 7.

Ställningstagande

Bostaden och den byggda miljön är en viktig del av människors liv och påverkar både hälsan och den yttre miljön. Det är angeläget att genom olika åtgärder påskynda utvecklingen mot miljöanpassade bostäder som inte riskerar de boendes hälsa och leder fram till att allergiproblemen ytterligare breder ut sig. Ett viktigt led i detta arbete är att ge konsumenterna ett tydligt redskap i valet av bostad från miljö- och energisynpunkt. Miljömärkning har på andra områden visat sig ha stor effekt både på konsumenternas val och producenternas utveckling av nya och bättre produkter. För att stimulera såväl efterfrågan som utbud av miljöanpassade och energisnåla bostäder bör därför ett system för deklARATION av bostäder utvecklas. Systemet bör ta upp såväl miljö- och energibedömningar som andra kvalitetsaspekter och uppmärksamma risker från allergi- och överkänslighetssynpunkt. Det innebär bl.a. att använd-

ningen av olika byggmaterial bör uppmärksammas. Deklarationerna kan därigenom också få betydelse för möjligheterna att återvinna och återanvända byggmaterial och på så sätt bidra till en kretsloppsanpassning av byggandet. Sett i detta perspektiv finns det även skäl att ta hänsyn till miljöpåverkan vid framställning och underhåll av byggmaterialet samt den beräknade livslängden och graden av återvinningsbarhet.

Miljö- och energideklARATIONER bör ges en viktig funktion både när det gäller nybyggda och befintliga bostäder. För nybyggnationen tvingar deklARATIONEN byggherrarna att visa en produkt som får konsumenternas godkännande. I den redan byggda miljön tvingas fastighetsägarna att göra en miljö- och kvalitetsinventering. Genom en sådan inventering kan fel och brister uppmärksammas och rättas till.

Boverket presenterade redan år 1998 en rapport om deklARATION av bostäder. I rapporten redogörs för olika metoder och aspekter på energi- och miljödeklARATION. Rapporten har remissbehandlats, och Boverket håller nu på att slutföra en försöksverksamhet med deklARATION av bostäder och lokaler. Det är viktigt att regeringen nu prioriterar arbetet med att ta fram ett system som kan introduceras på bred front. Inriktningen på arbetet bör vara att presentera ett fungerande system för miljö- och energideklARATION som kan användas senast år 2002.

Vi anser att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna det som vi anført ovan med anledning av motionerna 2000/01:Bo230 (c) yrkande 14 och 2000/01:Bo511 (v) yrkande 1. Detta innebär att även förslaget om ljudklassning i motion 2000/01:MJ797 (fp) yrkande 7 kan anses vara tillgodosett.

6. Deklaration av bostäder (punkt 5)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 6. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01:MJ797 yrkande 7. Därmed avslås motionerna 2000/01:Bo230 yrkande 14 och 2000/01:Bo511 yrkande 1.

Ställningstagande

Problem med buller och andra störande ljud har tilltagit markant under de senaste årtiondena. Många människor upplever detta som ett av de mest påtagliga miljöproblemen i sitt boende. Störningskällorna finns både utomhus genom trafikbuller m.m. och inomhus genom störningar från grannar eller hissar och annan teknisk utrustning.

Folkpartiet har sedan länge försökt lyfta fram bullerbekämpningen som en fråga som bör ges hög prioritet. En handlingsplan mot buller utarbetades under det borgerliga regeringsinnehavet. Handlingsplanens förverkligande har

emellertid gått mycket långsamt under de senaste åren. Det är därför angeläget att detta arbete nu intensifieras inom alla samhällssektorer. Inom bostadsutskottets beredningsområde är en av de angelägna åtgärderna att stimulera en ljudklassning av det svenska bostadsbeståndet. En sådan klassning kan utgöra ett värdefullt underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vidtas för att minska bullerproblemen.

En svensk standard för ljudklassning av bostäder har utarbetats och fastställts. Den är ett instrument som möjliggör för dem som avser att hyra eller köpa en bostad att få erforderlig konsumentupplysning beträffande bostadens ljudkvaliteter. Ljudklassning enligt svensk standard har hittills främst kommit till användning i nyproduktionen. Det emellertid minst lika angeläget att en klassning sker av det äldre bostadsbeståndet där det finns stora brister i ljudisoleringen.

Jag anser att regeringen på olika sätt bör bidra till att en ljudklassning genomförs i en så stor del av bostadsbeståndet som möjligt. Insatserna mot buller bör sedan anpassas till de vunna erfarenheterna om ljudstandarden i våra bostäder. Det är nödvändigt att det arbete som inleddes med riksdagens beslut år 1994 om en handlingsplan mot buller nu förs vidare på bred front.

Vad jag nu anfört med anledning av förslaget i motion 2000/01: MJ797 (fp) yrkande 7 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Direktverkande elvärme (punkt 6)

av Owe Hellberg (v), Sten Lundström (v), Rigmor Stenmark (c) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 7. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01: Bo513 yrkande 11.

Ställningstagande

Elektricitet är en högkvalitativ energiform, som bör användas på bästa sätt. Mer än 40 % av Sveriges elenergi används i dag för uppvärmning och luftkonditionering av bostäder och lokaler. Det finns flera skäl att vidta olika åtgärder för att minska denna användning av elenergin. Ett skäl att är att kärnkraften skall avvecklas, men huvudskälet är att elenergin bör användas i mer tekniskt komplicerade sammanhang där alternativ ofta saknas.

I en- och tvåbostadshus är det fortfarande möjligt att installera direktverkande elvärme om byggnaden har särskilt goda egenskaper när det gäller energihushållning. Det gäller såväl vid nybyggnation som ombyggnation av sådana hus. Kraven på särskilt god energihushållning preciseras emellertid inte i byggnadslagstiftningen. I praktiken gäller därför samma krav på hus med direktverkande elvärme som för övriga hus. Detta är olyckligt eftersom

användningen av direktverkande elvärme påtagligt försvårar övergången till alternativa uppvärmningsmetoder. Ett byte av energikälla i dessa hus blir ofta kostsam och kräver relativt stora ingrepp i byggnaden.

Det finns nu skäl att ge byggbranschen och bostadskonsumenter en tydlig signal om att användningen av el för uppvärmning successivt kommer att fasas ut. Ett först steg i detta arbete bör vara att förbjuda användningen av direktverkande elvärme både vid nybyggnation och vid större ombyggnader. För fritidshus bör dock fortfarande gälla ett undantag från dessa bestämmelser. Regeringen bör snarast utarbeta författningsändringar med denna innebörd och vid behov underställa riksdagen frågan för beslut.

Vad vi ovan anfört om direktverkande elvärme bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Vårt förslag lämnas med anledning av motion 2000/01:Bo513 (v) yrkande 11.

8. Åtgärdande av tvåglasfönster (punkt 7)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 8. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01:Bo205.

Ställningstagande

Miljöfarliga utsläpp, bl.a. av koldioxid, hotar på sikt att förstöra vår jord. Regeringens målsättning att koldioxidutsläppen skall vara nere på 1990 års nivå senast år 2010 innebär att vi måste minska utsläppen med nära 700 000 ton varje år. Detta måste vi åstadkomma genom både minskad energiförbrukning för fordon och minskad energianvändning för uppvärmning av våra bostäder.

Enligt uppgifter som presenterats av Energimyndigheten försvinner cirka en tredjedel av husens värme ut genom fönstren. En av de bästa metoderna för att åstadkomma en minskad energianvändning i bostadsbeståndet skulle därför vara att minska värmeutstrålningen genom fönstren. Omkring 80 % av fönstertyorna i vårt land består av tvåglasfönster. Värmeförlusten genom ett tvåglasfönster är tre gånger så stor som genom ett treglasfönster av modernt snitt. Det finns i dag teknik som möjliggör ändring av ett tvåglasfönster till treglasfönster utan att hela fönstret behöver bytas. Denna åtgärd kan vidtas till betydligt lägre kostnader än för ett helt utbyte av fönster.

Det är framför allt ur miljösynpunkt som det är nödvändigt att minska energiåtgången för uppvärmning av bostäder och andra fastigheter. Rätt vidtagna energibesparingsåtgärder kan emellertid också leda till stora besparingar dels för den enskilde fastighetsägaren, dels sett i ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det finns därför all anledning för staten att stimulera en ”uppgra-

dering” av befintliga tvåglasfönster. Detta kan ske både genom ökad information om fördelarna med sådana åtgärder och genom någon form av ekonomisk stimulans. Ett sätt kan vara ett ge en mindre skattelättnad för de hus som minskar energiförbrukningen. Det bör ankomma på regeringen att vidta de nödvändiga åtgärderna och vid behov återkomma till riksdagen med förslag i frågan.

Jag anser att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen bör framföra vad jag ovan anfört med anledning av förslaget i motion 2000/01:Bo205 (fp).

9. Byggregler för äldreboende (punkt 8)

av Ulla-Britt Hagström (kd), Rigmor Stenmark (c), Harald Bergström (kd) och Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 9. Tillkännagivandet görs med anledning av motion 2000/01:Bo233 yrkande 15.

Ställningstagande

Vid alla former av bostadsplanering är det nödvändigt att ta hänsyn till de särskilda krav som olika grupper kan ställa på sitt boende. En grupp som får en allt större betydelse i och med den förändrade ålderssammansättningen i befolkningen är de äldre. Utgångspunkten vid planeringen för de äldres boende måste vara att valfrihet skall råda. Man skall kunna bo kvar i sin vanliga bostad så länge man önskar och har möjlighet till det. Det skall också vara möjligt att byta till olika former av seniorboende eller särskilda boendeformer där även viss vård kan erbjudas. I dag innebär det ofta en alltför stor förändring för den enskilde att ta steget från den egna bostaden direkt till de särskilda boendeformerna. Det finns därför skäl att stimulera alternativa idéer för de äldres boende.

Vi anser att det nuvarande regelsystemet styr utformningen av äldreboender i för stor utsträckning. Det är således svårt att skapa den typ av mellanboendeformer som alltfler verkar efterfråga. Vi anser därför att Boverket bör få i uppdrag att genomföra en översyn av de byggregler som påverkar utformningen av bostäder för äldre. Syftet med översynen skall vara att utforma regler som ger utrymme för stor valfrihet och flexibilitet både vad gäller bostadens utformning och utrustning.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi anfört ovan. Vårt förslag lämnas med anledning av motion 2000/01:Bo233 (kd) yrkande 15.

10. Barnsäkerhetskrav i bostäder (punkt 9)

av Owe Hellberg (v), Ulla-Britt Hagström (kd), Sten Lundström (v), Rigmor Stenmark (c), Harald Bergström (kd), Helena Bargholtz (fp) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 10. Tillkännagivandet görs med anledning av motionerna 2000/01:So12 yrkande 14, 2000/01:Bo511 yrkande 3 och 2000/01:Bo540 yrkande 1.

Ställningstagande

Under en lång rad år har det i motioner föreslagits att åtgärder skall vidtas för att förebygga barnolycksfall i våra bostäder. Bostadsutskottets och riksdagens majoritet har avvisat dessa förslag med hänvisning till pågående överväganden eller genomförda informationskampanjer. Några mer påtagliga åtgärder för att förbättra barnsäkerheten i det befintliga bostadsbeståndet har emellertid inte vidtagits. Under de senaste åren har därför utskottets ledamöter från (v), (kd), (c), (fp) och (mp) i gemensamma reservationer föreslagit att regeringen skall ges i uppdrag att föreslå förändringar i byggnadslagstiftningen som innebär att krav på barnsäkerhetsutrustning skall ställas i hela bostadsbeståndet. Vi har för avsikt att återkomma med detta förslag tills vi får gehör även hos riksdag och regering. Ett skrämmande stort antal barnolycksfall varje år understryker allvaret i vårt förslag.

Regler som syftar till att förhindra barnolycksfall infördes i byggnadslagstiftningen för nybyggda hus 1973 och för ombyggnader 1976. Det innebär med stor sannolikhet att bl.a. större delen av miljonprogrammets bostäder inte från början försetts med sådan utrustning. Även om vissa kompletteringar i efterhand kan ha gjorts i delar av det äldre bostadsbeståndet finns det förmodligen ett mycket stort antal lägenheter i områden med en hög andel barnfamiljer som helt saknar säkerhetsutrustning.

De undersökningar som Barnombudsmannen (BO) gjort av barnolycksfall utgör en sorglig bekräftelse på detta förhållande. BO:s undersökningar visar att nästan alla dödsolyckor under senare år där barn fallit ut från fönster och balkonger har inträffat i hus byggda före 1973. BO har konstaterat att många av olyckorna hade kunnat undvikas om krav på säkerhetsanordningar funnits även för dessa årgångar av hus.

BO har i flera av sina årsrapporter till regeringen, senast 1999, föreslagit att barnsäkerhetskraven i Boverkets byggregler även skall gälla fastigheter byggda före 1973. Boverket föreslog samma sak redan 1993. Ännu har inte regeringen reagerat på dessa förslag. Det är rimligt att kräva ett ställningstagande av regeringen i en så viktig fråga.

Vi anser således att det är hög tid att regeringen nu agerar. Regeringen bör därför ges i uppdrag att skyndsamt se över lagstiftningen om barnsäkerhet,

särskilt med inriktning på vilka krav som är möjliga att ställa på äldre bostadsfastigheter. Ett underlag för denna översyn kan hämtas i redan gjorda undersökningar av bl.a. Boverket och BO. Det bör mot denna bakgrund vara möjligt för regeringen att inom kort återkomma till riksdagen i frågan.

Även om ändringarna i byggreglerna framstår som den enskilt mest angelägna åtgärden för att förbättra barnsäkerheten finns även behov av andra insatser. Kunskapen om hur barnens miljö bäst skall utformas behöver på vissa områden förbättras genom forskningsinsatser. Inom många områden är det emellertid redan väl känt hur säkerheten kan förbättras och hur riskerna kan byggas bort. Här behövs omfattande informationsåtgärder men också tvingande regler som kan bidra till att skapa trygga miljöer för barnen.

Sammanfattningsvis instämmer vi i de förslag till åtgärder för att öka barnsäkerheten i byggnader som framförs i motionerna 2000/01:So12 (fp) yrkande 14, 2000/01:Bo511 (v) yrkande 3 samt 2000/01:Bo540 (fp, s, m, kd, c, mp) yrkande 1. Vi föreslår således att riksdagen med anledning av dessa motioner som sin mening ger regeringen till känna vad vi ovan anfört om barnsäkerhetskrav i bostäder.

11. Jordfelsbrytare (punkt 11)

av Ulla-Britt Hagström (kd), Rigmor Stenmark (c), Harald Bergström (kd) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 11. Tillkännagivandet görs med anledning av motionerna 2000/01:Bo523 och 2000/01:Bo527.

Ställningstagande

Det finns i dag stora brister i elsäkerheten i vårt byggnadsbestånd. Många tragiska olyckor skulle kunna undvikas om lämpliga åtgärder för att höja elstandarden kom till stånd. En jordfelsbrytare utgör ett mycket effektivt skydd mot elolycksfall. Framför allt i de lokaler där barn vistas, dvs. i förskolor och skolor, borde det vara en självklarhet att elinstallationerna är försedda med jordfelsbrytare. Även i bostäder finns det anledning att ställa motsvarande krav.

Nyligen har föreskrifterna till ellagen ändrats så att krav ställs på jordfelsbrytare i nybyggda daghem, skolor och bostäder. Dessa regler innebär emellertid att det under överskådlig tid endast kommer att vara en mycket liten del av det totala byggnadsbeståndet som har en acceptabel elstandard. Vi anser att det behövs en lagstiftning som medför att alla elinstallationer i förskolor, skolor och offentliga lokaler snarast förses med jordfelsbrytare. Där det är möjligt bör jordfelsbrytare även krävas i äldre bostäder. För bostäderna bör emellertid en tillräcklig tidsperiod medges för att genomföra installationerna.

Under denna period bör Elsäkerhetsverket genomföra en omfattande informationskampanj för att stimulera fastighetsägarna att frivilligt installera jordfelsbrytare. Målet måste vara att jordfelsbrytare skall bli standard i samhället.

Det vi ovan har föreslagit om krav på jordfelsbrytare bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Vårt förslag lämnas med anledning av motionerna 2000/01:Bo523 (s) och 2000/01:Bo527 (mp).

Särskilda yttranden

1. Miljöanpassat byggande och boende m.m.

Knut Billing (m), Sten Andersson (m), Inga Berggren (m) och Carl-Erik Skårman (m) anför:

Bostadsutskottet behandlar i detta betänkande ett antal motioner med ofta vagt formulerade önskemål om olika statliga insatser för att styra byggandets inriktning. Detta gäller särskilt de förslag som tas upp i avsnittet Miljöanpassat byggande och boende. Utskottet besvarar dessa motioner med att hänvisa till en rad pågående statliga utredningar, stödformer och överväganden. Vi har inte reserverat oss mot utskottets avslagsmotiveringar eftersom de i huvudsak innebär en redovisning av vad som faktiskt pågår. Detta innebär självfallet inte att vi står bakom alla satsningar eller att vi anser att de pågående utredningarna bör leda till beslut om ytterligare regleringar inom byggsektorn. Tvärtom har vi i riksdagsarbetet motsatt oss införandet av nya statliga stödformer och regleringar. Vi har exempelvis hela tiden ställt oss mycket kritiska till det statliga stödet till de lokala investeringsprogrammen för en ekologisk hållbar utveckling som omnämns i utskottets överväganden. Vi kritiserade även beslutet om att införa ett nytt statligt investeringsbidrag ”som främjar ekologisk hållbarhet vid bostadsbyggande” från det senaste årsskiftet.

Moderata samlingspartiet har givetvis inte några invändningar mot strävandena att miljöanpassa byggprocessen och fastighetsförvaltningen i olika avseenden. Dessa strävanden får emellertid inte innebära ett okritiskt accepterande av alla aktiviteter finansierade med statliga medel som sägs innebära satsningar på ekologisk hållbarhet, kretsloppsanpassning m.m. Det bör i sammanhanget understrykas att staten varken bör eller kan ta på sig huvudansvaret för ”en ekologisk omställning av bygg- och bostadssektorn”. Statens huvuduppgift är att lägga fast de legala och ekonomiska förutsättningarna för branschens eget arbete. Om branschen ges goda förutsättningar att tillgodose konsumenternas efterfrågan kommer också miljöarbetet att påskyndas. Utvecklingen hittills visar att det bland såväl byggföretag som fastighetsägare och hyresgäster redan finns ett stort intresse för miljöfrågorna. Olika initiativ har också tagits utan statliga stöd eller regleringar. Flera byggföretag bedriver sedan länge ett aktivt miljöarbete och branschgemensamma satsningar görs genom bl.a. Byggsektorns Kretsloppsråd. Ett samarbete pågår också mellan fastighetsägare och hyresgäster vad gäller frågan om deklaration av bostäder.

2. Brandvarnare

Ulla-Britt Hagström (kd) och Harald Bergström (kd) anför:

Antalet dödsolyckor i samband med brand är fortfarande oacceptabelt stort. Under år 2000 inträffade 100 dödsbränder med sammanlagt 106 omkomna

människor i Sverige. År 1999 inträffade det 100 dödsbränder med sammanlagt 110 omkomna.

En åtgärd som kan minska antalet dödsbränder är att sprida kunskap om de vanligaste orsakerna till bränder. Det är då frågan om att undvika bränder till följd av bl.a. rökning, elektriska fel, levande ljus, vedeldning och glömda spisar. Antalet dödsbränder med okänd orsak är emellertid fortfarande stort.

En annan åtgärd som visat sig vara effektiv för att undvika eller tidigt upptäcka bränder är att installera brandvarnare. Det är numera obligatoriskt att installera brandvarnare i nybyggda bostäder. Däremot är användningen av brandvarnare i det befintliga bostadsbeståndet långt ifrån tillräckligt utbredd. Statistik visar att det saknades fungerande larm vid 87 % av de kartlagda dödsbränderna.

Det är mot denna bakgrund som förslaget i en motion om att införa lagkrav på brandvarnare i varje hushåll bör ses. Vi ställer oss i princip positiva till detta förslag. Som framgår av utskottets överväganden har emellertid räddningsnämnderna i flera kommuner redan ställt krav på obligatorisk brandvarnare med hänvisning till räddningstjänstlagens gällande bestämmelser. Vidare har miljöministern i en interpellationsdebatt utlovat att följa hur frågan utvecklas och vid behov vidta åtgärder för att komplettera och förstärka utvecklingen.

Mot denna bakgrund har vi valt att inte nu reservera oss i frågan om brandvarnare. Vi förutsätter emellertid att regeringen vidtar de utlovade åtgärderna för att påskynda installation av brandvarnare i hela bostadsbeståndet. Om det skulle visa sig att räddningstjänstlagen inte ger underlag för kravet på obligatorisk brandvarnare förutsätter vi att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om lämpliga alternativa åtgärder.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden

2000/01:Bo205 av Yvonne Ångström och Helena Bargholtz (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nödvändigheten av att minska energiåtgången för uppvärmning av fastigheter och önskvärldheten av snara stimulansåtgärder.

2000/01:Bo223 av Lennart Daléus (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekologisk byggnadsteknik.

2000/01:Bo230 av Rigmor Stenmark m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om system för miljöklassning av bostäder.

2000/01:Bo233 av Ulla-Britt Hagström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regelsystemet för äldreboende förenklas, så att möjlighet till mellanboendeformer ges.

2000/01:Bo236 av Inger Segelström m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett ekologiskt tänkande vid om- och tillbyggnad av bostäder.

2000/01:Bo511 av Sten Lundström m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljö- och energideklarationer av bostäder.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnsäkerhetskrav i bostäder.

2000/01:Bo513 av Owe Hellberg m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillföra ekologiskt hållbara kretsloppslösningar som egenskapskrav i BVL.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta bort undantaget för direktverkande elvärme i en- och tvåbo-stadshus.

2000/01:Bo519 av Sonja Fransson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av lag om brandvarnare i varje hushåll.

2000/01:Bo520 av Thomas Julin m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktiga program för allergisanering.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktiga program för luftvård.

2000/01:Bo523 av Anders Karlsson och Bengt Silfverstrand (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barns rätt till en eltrygg miljö i offentliga lokaler.

2000/01:Bo527 av Thomas Julin (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om installation av jordfelsbrytare.

2000/01:Bo540 av Johan Pehrson m.fl. (fp, s, m, kd, c, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av information och forskning om bygglagstiftningen på ett sådant sätt att bostäder i fastigheter byggda före 1973 kommer att omfattas av reglerna om barnsäkerhet.

2000/01:MJ711 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att försiktighetsprincipen bör gälla vid introduktion av nya byggmaterial.

2000/01:MJ797 av Harald Nordlund (fp) vari yrkas

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att så stor del av det svenska bostadsbeståndet som möjligt blir ljudklassat enligt svensk standard.

2000/01:Sf274 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktiga program för allergisanering.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktiga program för luftvård.

Motion väckt med anledning av skrivelse 1999/2000:137

2000/01:So12 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om vikten av information och forskning och av att ändra bygglagstiftningen på ett sådant sätt att bostäder i fastigheter byggda före 1973 kommer att omfattas av reglerna om barnsäkerhet.